

การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ในจังหวัดชลบุรี

(A Study of Administrators' and Teachers' Understanding of
Developmentally Appropriate Practices in Emergent Literacy for
Preschool Children in Chonburi)

กัญญาพัชญ์ เพ็ชรรัตน์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารจำนวน 196 คน และครูปฐมวัยจำนวน 392 คน ที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงมหาดไทย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความเข้าใจและแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ผลการวิจัยพบว่า (1) ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการสรรหาครูผู้สอนที่จบการศึกษาสาขาการศึกษาปฐมวัยและมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการแนะนำครูตอบสนองต่อพฤติกรรมกรรมการเขียนของเด็กในแนวทางที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม และครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการส่งเสริมให้ครูจัดสภาพแวดล้อมด้วยสื่อตัวหนังสือที่มีความหมายต่อตัวเด็ก และมีความเข้าใจน้อยที่สุดในการตอบสนองต่อพฤติกรรมกรรมการเขียนของเด็กในกรณีที่เด็กเขียนไม่ถูกต้องโดยไม่แก้ไขทันทีขณะที่เด็กพยายามเขียนจากการคิด

*อาจารย์สังกัดภาควิชาการจัดการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ชลบุรี

วิธีสะกดขึ้นเองโดยผสมพยัญชนะและสระตามเสียงของคำที่พูดหรือได้ยิน (2) การปฏิบัติของผู้บริหารที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มพบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่มีความหมายต่อตัวเด็กและสัมพันธ์กับความรู้เดิมของเด็ก การส่งเสริมครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง การแนะนำผู้ปกครองให้ยอมรับเด็กโดยรับฟังความคิดเห็นและรับรู้ความรู้สึกของเด็ก การแนะนำให้ครูนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผนจัดการเรียนรู้ทางภาษาที่เหมาะสม การกำหนดนโยบายให้ครูประสานงานร่วมกับผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเด็กที่เหมาะสม และการสนับสนุนครูให้เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดและประสบการณ์กับผู้อื่น ครูปฐมวัยส่วนใหญ่ปฏิบัติเหมาะสมโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้แก่ การนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม การสื่อสารกับผู้ปกครองให้ยอมรับและสนับสนุนพฤติกรรมกรรมการอ่านเขียนขั้นต้นของเด็ก การเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง การออกแบบตารางกิจวัตรประจำวันโดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครูริเริ่มและเด็กริเริ่ม และการจัดทำหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยคำนึงถึงบริบทของสังคมวัฒนธรรมไทยและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้บริหารและครูปฐมวัยปฏิบัติไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในด้านการจัดประสบการณ์ทางการอ่านเขียนโดยเน้นการท่องจำหรือทำแบบฝึกหัดอ่านเขียนอย่างเป็นทางการ (3) ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มในทุกด้านพบว่ามีความสัมพันธ์กันระดับต่ำมากในทิศทางบวกโดยเฉพาะด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองในการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มมีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับต่ำในทิศทางลบ

คำสำคัญ : เด็กปฐมวัย/ ภาษาแรกเริ่ม/ การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม

Abstract

The research was conducted to study educational administrators' and teachers' understanding of developmentally appropriate practices [DAP] in emergent literacy for pre-school children in Chonburi. This study also examined the relationships between administrators and teachers' understanding of DAP in emergent literacy for pre-school children. The participants were 196 administrators from educational area offices from the Ministry of Education and the Ministry of Interior, and 392 teachers from public, private and local schools, in Chonburi. The data was collected during the 2007 academic year. All participants undertook a test of DAP in emergent literacy and completed a questionnaire which were analysed by percentage, standard deviation and use of Pearson's correlation.

Test scores revealed that administrators and teachers had a low level of understanding about DAP in emergent literacy. Most administrators understood best, the need for the selection of teachers who had

graduated in early childhood education; they understood least, how to encourage teachers to respond to children's emergent writing behaviors in appropriate ways. Most teachers understood best, the need for a print-rich environment that changes often enough to be fresh and interesting to children and yet remains consistent enough to be predictable and understandable to them; they understood least, how to respond to children's emergent writing behaviors but not correcting their invented spelling while children's arranging letters and relating the letter names to the sounds of words. In considering six aspects of appropriate practice, administrators rated the practices from most to least important as follows: curriculum content should be planned to make meaningful connections to children's old knowledge, demonstrating skills for children and providing meaningful communication, encouraging parents to respond to their children with respect, active listening and acknowledgement of their feelings, encouraging teachers to use children's assessments to plan for teaching individual children, maintaining frequent, positive, two-way communication with families and communities to share their knowledge and concerns about their children's emergent development, and offering opportunities for children to learn and practice language skills through working cooperatively. Teachers rated 5 practices as important from most to least important as follows: using assessments to plan for teaching children individually, establishing relationships with families that increase the emergent literacy development of children's writing and reading, modeling appropriate behaviors for children's writing and reading, creating a balanced daily schedule for supporting collaboration among teachers' and child's initiating, and constructing appropriate curriculum, including a broad of range of content related to social or cultural values and technological change. According to developmentally inappropriate practices in emergent literacy, findings revealed that most administrators and teachers used inappropriate instructional practices through emphasizing letter recognition and alphabet-oriented skill development and written assignments out of workbooks. Overall there was a weak, non-significant, positive correlation between administrators' and teachers' understanding and practices of DAP in emergent literacy for children. Moreover, there was a low, non-significant, negative correlation between assessments of emergent literacy development for children and assisting parents understanding about how to support their children's progress.

Key words : Preschool Children; Emergent Literacy; Developmentally Appropriate Practice in Emergent Literacy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยจะรับรู้ภาษาแตกต่างจากผู้ใหญ่ (Johnson, 1999; Mcgee & Richgels, 1996, p.7) เด็กจะรับรู้ เข้าใจ และถ่ายทอดความคิดด้วยสัญลักษณ์แบบผสมผสานกัน

อย่างมีจุดมุ่งหมายผ่านทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน และคิดจากประสบการณ์จริงในชีวิตประจำวัน (Bredekamp & Copple, 1997, pp.20-21) และเด็กจะเริ่มอ่านเขียนได้ด้วยตนเองโดยการสร้างองค์ความรู้ผ่านประสบการณ์ทาง ภาษและ

เขาใจภาษาได้ดีหากสิ่งที่เรียนรู้เป็นเรื่องใกล้ตัว และมีความหมายกับตัวเด็ก (Piaget, 1962; Vygotsky, 1978) ในการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็ก หรือการรับรู้ภาษาแรกเริ่ม (Emergent literacy) ของเด็กปฐมวัยนั้นต้องอาศัยทักษะการอ่านและทักษะการเขียนที่สัมพันธ์กัน การอ่านจะนำไปสู่การเขียน และเมื่อเด็กเขียนเด็กจะอ่านในสิ่งที่เขียน (Bissex, 1980, p.38 cited in Razfar & Gutierrez, 2003) การเริ่มอ่านเขียนของเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กรู้ภาษาเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงถึงความคิด ความรู้สึก และคำพูด เด็กจะเริ่มตระหนักความหมายและรูปแบบของภาษาเขียนที่เห็นแสดงออกทางความคิด และเริ่มทดลองรูปแบบและจัดระเบียบภาษา (Goodman, 1980) ต่อมาเด็กจะใช้ทักษะอ่านเขียนเป็นพื้นฐานสู่ทักษะอื่น ๆ ในการเรียนระดับสูงต่อไป (Street, 2003) การที่จะพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดการเรียนรู้ภาษาอย่างต่อเนื่องนั้นจำเป็นต้องอาศัยการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (Developmentally appropriate Practice) โดยเริ่มตั้งแต่การกำหนดนโยบาย การสร้างหลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม และการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มให้สอดคล้องกับความสนใจและความแตกต่างของเด็กรายบุคคล (National Association for the Education of Young Children [NAEYC] & International Reading Association [IRA], 1988) การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มจึงเป็นสิ่งที่ครูปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยควรคำนึงถึงและศึกษาให้เขาใจอย่างถ่องแท้เพื่อที่จะได้จัดการเรียนรู้ทางภาษาให้เหมาะสมกับพัฒนาการและมีความหมายต่อตัวเด็ก เพื่อให้เด็กได้เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ในสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก อีกทั้งนำบริบททางวัฒนธรรม ศาสนา

ขนบธรรมเนียมประเพณีและภาษาที่ติดตัวเด็กก่อนเข้าเรียนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (Hall, 1987, pp.86-87 cited in Hall, Larson & Marsh, 2003)

แม้รัฐบาลจะพยายามปฏิรูปการศึกษา โดยส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นเด็กเป็นสำคัญ มาโดยตลอด แนวการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบเดิมที่มุ่งเน้นวิชาการยังคงปรากฏให้เห็นในสถานศึกษาระดับปฐมวัยทั่วไปทั้งรัฐและเอกชน ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อค่านิยมของผู้ปกครองที่ต้องการให้บุตรหลานสอบผ่านการคัดเลือกเข้าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนที่มีชื่อเสียงซึ่งรับเด็กเข้าเรียนโดยใช้เกณฑ์ความสามารถทางวิชาการ ดังจะเห็นได้จากงานรายงานการวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการในการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่รายงานว่าผู้บริหารโรงเรียนร้อยละ 46 มีความเข้าใจไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการรับนักเรียนเข้าเรียนโดยยึดความสามารถทางวิชาการจากการวัดพื้นฐานความรู้ทางวิชาการเบื้องต้นเป็นรายวิชาโดยการทดสอบอ่านเขียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2547, หน้า 120) ซึ่งการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบเดิมดังกล่าวนี้เป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ฉบับพุทธศักราช 2546 ที่เน้นการเตรียมความพร้อมและการพัฒนาเด็กตามธรรมชาติการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรงที่หลากหลาย มุ่งเน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชาการ (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2547) อีกทั้งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่คำนึงถึงพัฒนาการและการเรียนรู้ทางภาษาของเด็กเป็นสำคัญ ตามแนวทางของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งสหรัฐอเมริกา (Bredekamp & Copple,

2006, pp. 31-40) และส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยและส่งผลต่อเนื่องถึงคุณภาพเด็กไทยในอนาคต

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความรู้ ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ปฐมวัยและการนำข้อมูลไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคู่มือการปฏิบัติของครูปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษา แรกเริ่มของเด็กไทยต่อไป นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพาในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องและยืดหยุ่นตามสภาพการณ์ของสังคมไทยในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารและครูปฐมวัยด้านความเข้าใจและการปฏิบัติเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย

สมมติฐานการวิจัย

ความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติ

ที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยมีความสัมพันธ์กัน

คำถามการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูปฐมวัยมีความเข้าใจและมีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มสำหรับเด็กปฐมวัยในระดับใด

2. ผู้บริหารและครูปฐมวัยมีความเข้าใจและมีการปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยสอดคล้องกันหรือไม่

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้บริหารและครูปฐมวัย ในด้าน 1) นโยบายของสถานศึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย 2) การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม 3) การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภาษาแรกเริ่ม 4) การจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม 5) การประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย และ 6) การส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย โดยยึดตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (DAP) ของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งสหรัฐอเมริกา (NAEYC) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ผู้บริหาร จำนวน 196 คน และครูปฐมวัยจำนวน 392 คนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาปฐมวัยในจังหวัดชลบุรี จำนวนทั้งสิ้น 196 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2550 ได้มาจากการเทียบตารางสัดส่วนเครื่องชี้และ

มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608) โดยใช้วิธีการ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เลือกโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 144 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน จำนวน 40 โรงเรียน ใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทุกเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดชลบุรี โรงเรียน เทศบาล จำนวน 11 โรงเรียน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดชลบุรี กระทรวงมหาดไทย และโรงเรียนสาธิตพิบูลบำเพ็ญ ฝ่ายการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 1 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 196 โรงเรียน และสุ่มอย่างง่ายเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 196 คน และครูปฐมวัยโรงเรียนละ 2 คน (ครูประจำชั้นเด็กอายุ 4-5 ปี 1 คน และครู ประจำชั้นเด็กอายุ 5-6 ปี 1 คน) รวมทั้งสิ้น 392 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ตัวแปรอิสระ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย และตัวแปรตาม คือความเข้าใจและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มสำหรับเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม (Developmentally Appropriate Practice in Emergent Literacy) หมายถึง การกระทำที่เหมาะสมกับพัฒนาการการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยในค่านิยม หลักสูตร การจัดสภาพแวดล้อม การประเมินและการสื่อสารกับผู้ปกครอง โดยยึดแนวคิดพื้นฐาน 3 ประการ คือ 1) พัฒนาการและการเรียนรู้ทางภาษาแรกเริ่ม 2) ความสามารถ ความสนใจและความต้องการที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล 3) บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่

ตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของสมาคมการศึกษาปฐมวัยแห่งชาติสหรัฐอเมริกา

ภาษาแรกเริ่ม (Emergent Literacy)

หมายถึง การรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย ซึ่งปรากฏให้เห็นในลักษณะของ พฤติกรรมการอ่านและการเขียนที่ละเล็กละน้อยก่อนการอ่านเขียนอย่างเป็นทางการโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ของตนเองที่ติดตัวมาตั้งแต่ยังไม่เข้าโรงเรียนในการรับรู้และการตระหนักถึงความมุ่งหมายของการใช้ภาษาเพื่อถ่ายทอดความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ เช่น ความสนใจในการอ่าน การมีความรู้เกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ การจับใจความจากสิ่งที่อ่าน ความสนใจในการเขียน การประมวลความคิดเพื่อถ่ายทอดเป็นภาษาเขียน และการมีความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ในการเขียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

2. ผู้วิจัยจัดทำเครื่องมือวิจัย 2 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมวัย ชุดที่ 2 สำหรับครูปฐมวัย โดยทั้ง 2 ชุด จะแบ่งข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามในการวัดความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย โดยมีขั้นตอน ในการสร้างเครื่องมือดังนี้

2.1 กำหนดข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้บริหารและครูปฐมวัยโดยเป็นคำถามแบบเลือกตอบและปลายเปิด มีจำนวน 5 ข้อสำหรับผู้บริหาร และจำนวน 7 ข้อสำหรับครูปฐมวัย

2.2 กำหนดลักษณะคำถามสำหรับแบบวัดความเข้าใจจากกรอบความคิดของการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สำหรับผู้บริหารจำนวน 25 ข้อ และครูปฐมวัยจำนวน 25 ข้อ ที่มีลักษณะแบบเลือกตอบ สำหรับผู้บริหารและครูปฐมวัย 4 ตัวเลือก โดยให้ตอบเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดเพียงคำตอบเดียว และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2.3 กำหนดกรอบความคิดและรูปแบบของแบบสอบถาม เป็นแบบเลือกตอบในข้อที่ตรงกับกรปฏิบัติตามสภาพจริง สำหรับผู้บริหารจำนวน 61 ข้อ และสำหรับครูปฐมวัยจำนวน 50 ข้อ

3. ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย โดยมีขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยพิจารณาเนื้อหาหน้าหนักของข้อคำถามและขอความแต่ละขอของแบบวัดและแบบสอบถามเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่จะวัด แล้วนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาปฐมวัย ด้านหลักสูตรและการสอน และด้านวัดผลพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Validity) เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา จุดมุ่งหมายและน้ำหนัก นำผลที่ได้ไปคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of Concordance-IOC) เป็นรายชื่อ พบว่าค่า IOC ของแบบวัดและแบบสอบถามมีค่ามากกว่า 0.60 ขึ้นไป จากนั้นปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3.2 นำแบบวัดความเข้าใจไปทดลองใช้กับผู้บริหารจำนวน 25 คน และครูปฐมวัยจำนวน 50 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนรัฐบาลและเอกชนในจังหวัดชลบุรี ตรวจให้คะแนนและตรวจหาความยากง่ายและอำนาจจำแนก โดยคำถามและขอความของผู้บริหารและครูปฐมวัยทุกขอ มีค่าระดับความยากตั้งแต่ .40 - .89 และ .20 - .77 และมีอำนาจจำแนกตั้งแต่ .21 - .89 และ .20 - .65 ตามลำดับ ซึ่งมีความยากง่ายพอเหมาะและอำนาจจำแนกดีเข้าเกณฑ์สามารถนำมาใช้ได้ จากนั้นผู้วิจัยตรวจสอบความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย พบว่าการตอบของขอความแต่ละขอจากแบบสอบถามพบว่าผู้ตอบมีความเข้าใจและตอบได้ตรงกับประเด็นที่กำหนด และเมื่อนำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดไปคำนวณค่าดัชนีความเที่ยง (Reliability) ด้วยสูตรคูเดอร์และริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson-KR20) ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดความเข้าใจของผู้บริหารเท่ากับ .80 และของครูปฐมวัยเท่ากับ .71

4. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือติดต่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารและครูปฐมวัยในจังหวัดชลบุรีทางไปรษณีย์ โดยได้รับกลับคืน 196 ฉบับ จาก 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.30 (ผู้บริหาร) และได้รับคืน 392 ฉบับ จาก 420 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 93.30 (ครูปฐมวัย)

5. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบวัดความเข้าใจและแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for window version 12 เพื่อหาค่าทางสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ จากนั้นนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบการบรรยาย

6. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล อภิปราย และเสนอแนะ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้สรุปผลการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจของผู้บริหารและครู ปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับ พัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูปฐมวัย มีความเข้าใจเกี่ยวกับ การปฏิบัติที่เหมาะสม กับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับต่ำ ($X=11.73$ และ $X=13.25$ ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 25 คะแนน) โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุด ในการสรรหาครูผู้สอนที่จบการศึกษาด้าน การศึกษาปฐมวัยและการพัฒนาครูให้มีความรู้ เกี่ยวกับการปฏิบัติ ที่เหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก รวมถึงการแนะนำครูให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ขอมรับและสนับสนุนเด็กเมื่อเด็กสามารถใช้ภาษา สื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีความหมาย ครูปฐมวัย ส่วนใหญ่มีความเข้าใจมากที่สุดในการจัดสภาพ แวดล้อมด้วยสื่อตัวหนังสือที่มีความหมายต่อ ตัวเด็ก การประเมินพัฒนาการทางภาษาด้วย วิธีการที่หลากหลาย และการแนะนำผู้ปกครอง พุดคุยกับบุตรหลานและเขียนคำหรือข้อความ ตามที่เด็กสนใจ ขณะทำกิจกรรมร่วมกันในชีวิต ประจำวัน นอกจากนี้ ยังพบว่าผู้บริหารและครู ปฐมวัย ส่วนใหญ่มีความเข้าใจน้อยที่สุด ในการ แนะนำครู ให้ตอบสนองต่อพฤติกรรม การเขียน ของเด็กในแนวทางที่เหมาะสมกับพัฒนา การทางภาษาแรกเริ่มโดยไม่แก้ไขทันทีเมื่อพบว่า เด็กเขียนไม่ถูกต้อง ขณะคิดประดิษฐ์ตัวอักษร

และการเป็นแบบอย่าง ในการอ่านหนังสือโดย ชี้นำหนังสือขณะอ่านให้เด็กฟัง

2. การปฏิบัติของผู้บริหารและครู ปฐมวัยเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับ พัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมของ ผู้บริหารที่เห็นเด่นชัดโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย มีดังนี้ 1) การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตรที่มีความหมายต่อตัวเด็กและสัมพันธ์กับความรู้เดิม ของเด็ก 2) การส่งเสริมครูให้เป็นแบบอย่างที่ดี แก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมายที่ถูกต้อง 3) การแนะนำผู้ปกครองให้ยอมรับเด็กโดยการพุดคุย และรับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของเด็ก ในทุกสถานการณ์ 4) การแนะนำให้ครูนำผล การประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผน จัดการเรียนรู้ทางภาษาที่เหมาะสม 5) การกำหนด นโยบายให้ครูประสานงานร่วมกับผู้ปกครองและ ชุมชนในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเด็กที่ เหมาะสม และ 6) การแนะนำครูให้เปิดโอกาส ให้เด็กทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความคิด และประสบการณ์กับผู้อื่น นอกจากนี้ยังพบว่า การปฏิบัติที่เหมาะสมของครูปฐมวัยที่เห็นเด่นชัด โดยเรียงลำดับจากมาก ไปหาน้อยมีดังนี้ 1) การนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้ วางแผนจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) การสื่อสารกับ ผู้ปกครองให้ยอมรับและสนับสนุนพฤติกรรม การอ่านเขียนขั้นต้นของบุตรหลาน 3) การเป็น แบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมาย ที่ถูกต้อง 4) การออกแบบตารางกิจวัตรประจำวัน โดยคำนึงถึงความสมดุลระหว่างกิจกรรมที่ครู ริเริ่มและเด็กริเริ่ม และ 5) การจัดทำหรือ ปรับปรุง หลักสูตร โดยคำนึงถึงบริบทของสังคม วัฒนธรรมไทย และการเปลี่ยนแปลงทาง

เทคโนโลยี นอกจากนี้ยังพบว่าทั้งผู้บริหารและครูปฐมวัยมีการปฏิบัติไม่เหมาะสมในด้านการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบแยกทักษะและเน้นเนื้อหาวิชาการที่คล้ายคลึงเนื้อหาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แบบเรียนหรือแบบฝึกความพหุเป็นหลัก

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัย ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่าความเข้าใจ และการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากในเชิงบวกอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและด้านการส่งเสริม ความเข้าใจของผู้ปกครองในการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมากในเชิงลบ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอประเด็นอภิปรายที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูปฐมวัยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มโดยรวมอยู่ในระดับต่ำ โดยผู้บริหารส่วนใหญ่มีความเข้าใจไม่ถูกต้องในการส่งเสริมครูให้จัดกิจกรรมการอ่านและเขียนตามแนว DAP ประการแรกอาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหาร และครูปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้จบ สาขาการศึกษาปฐมวัยโดยตรงจึงอาจขาดความรู้

ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับพัฒนาการและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับนโยบาย และแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545 - 2549 ที่พบว่าในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยดำเนินการโดยขาดความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาพื้นฐานที่มีต่อเด็กปฐมวัยทำให้ผู้จัดหรือ ผู้สอนไม่มีความเข้าใจถึงสาเหตุที่ต้องจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2545, หน้า 9) อีกทั้งผู้บริหารและครูปฐมวัยเข้ารับการอบรม เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเพียงร้อยละ 48.50 และ ร้อยละ 48.70 ตามลำดับ จึงทำให้ไม่เข้าใจวิธีปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาด้านการตอบสนอง พฤติกรรมการอ่านและเขียนขั้นต้นของเด็กปฐมวัย ประการที่สองอาจมีสาเหตุมาจากความเข้าใจผิดในการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม อันเนื่องมาจากการตีความคำว่ากรูหนังสือขั้นต้น หมายถึง การสอนให้เด็กอ่านเขียนแบบดั้งเดิมเพื่อเตรียมให้เด็กเป็นผู้ที่มีความสามารถทางวิชาการเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม ดังที่แมคกริล-ฟรานเซน(McGill-Franzen, A., 1992) ได้ศึกษาความเข้าใจของครูปฐมวัยเกี่ยวกับการรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยผลการวิจัย พบว่าครูปฐมวัยจะตีความหมายของการรู้หนังสือขั้นต้นว่า หมายถึงการที่เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ อย่างเป็นทางการแบบผู้ใหญ่ซึ่งส่งผลให้ครูปฐมวัยมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติไม่เหมาะสมในการจัดกิจกรรมทางการอ่านเขียนสำหรับเด็กปฐมวัย ประการที่สามอาจมีสาเหตุมาจากปริมาณงานวิจัยเกี่ยวกับพัฒนาการและทฤษฎีการเรียนรู้ภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยยังมีน้อย ทำให้การเผยแพร่ความรู้

และสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยในประเทศไทย อยู่ในวงแคบ จึงยากที่จะผู้บริหารและ ครูปฐมวัยจะมีความเข้าใจได้อย่างถ่องแท้ในหลักการและแนวทางการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย ประการสุดท้ายอาจมีสาเหตุมาจากทัศนคติที่ไม่ถูกต้องของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบเดิมว่าเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมเพราะเป็นการพัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่งโดยประเมินจากคะแนนทดสอบทางภาษาที่อยู่ในระดับสูงและความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ ภายในระยะเวลาจำกัด (บุษบง ต้นดวงศ์, 2537) จึงเป็นการยากที่ผู้บริหารและครูจะเข้าใจและเชื่อ ในการจัดการเรียนรู้แบบแบบบูรณาการทางภาษา ว่าเป็นการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กมากกว่าการสอนอ่านเขียนที่มุ่งเน้นเนื้อหาวิชาการ ขอบค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของยูเรและเรบาน (Ure & Raban, 2001) ที่ศึกษาความเชื่อและความเข้าใจของครูปฐมวัยจาก 38 หน่วยงานและสถานศึกษา ปฐมวัย 2 หน่วยงานในรัฐวิกตอเรีย ประเทศ ออสเตรเลีย ผลการวิจัยพบว่าครูผู้สอนระดับปฐมวัยยังมีความเชื่อในการสอนอ่านเขียนอย่างเป็นทางการว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย ครูยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสม ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่กระตุ้นให้เด็กรู้หนังสือขั้นต้นได้เต็มตามศักยภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ครูยังไม่เข้าใจวิธีการช่วยเหลือเด็กเป็น รายบุคคลเพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าทางภาษาแรกเริ่มได้อย่างสมดุลกับวัย

2. การปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย พบว่าผู้บริหารและครูปฐมวัยส่วนใหญ่มีการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยที่เห็นเด่นชัดในด้านการสร้างหลักสูตรสถานศึกษาที่มีความหมายต่อตัวเด็ก การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็กในการใช้ภาษาสื่อความหมาย การนำผลการประเมินพัฒนาการทางภาษาไปใช้วางแผน จัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และการสื่อสารให้ผู้ปกครองเข้าใจในส่งเสริมพัฒนาทางภาษาแก่ บุตรหลาน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการที่รัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นให้บุคลากรในสถานศึกษาระดับปฐมวัยทำการศึกษาวิจัยในชั้นเรียนส่งผลให้ผู้บริหารและครูปฐมวัยมีโอกาสดูหาความรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จึงทำให้ผู้บริหารและครูปฐมวัยมีการปฏิบัติที่เหมาะสม ในประเด็นดังกล่าวข้างต้น อีกทั้งมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่องของทางรัฐบาลในรูปแบบสิ่งพิมพ์ งานวิจัย หรือ ผลิตภัณณ์เกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดประสบการณ์แบบบูรณาการ นวัตกรรมทางการศึกษาปฐมวัย และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านโรงเรียนและชุมชน ทำให้ผู้บริหารและครูปฐมวัยได้รับความรู้ความเข้าใจชัดเจนเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นส่งผลให้สามารถประยุกต์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย ได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตามผลการวิจัยยังพบว่าทั้งผู้บริหารและครูปฐมวัยมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มด้าน

การจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบเร่งรัดเนื้อหาทางวิชาการ ด้วยแบบเรียนและแบบฝึกความพหุทางภาษา โดยไม่คำนึงความสัมพันธ์ของทักษะทางภาษาโดยองค์รวมซึ่งไม่สอดคล้องกับธรรมชาติการรับรู้ ภาษาของเด็ก การที่ผู้บริหารและครูปฐมวัยปฏิบัติไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม ประการแรกอาจมีสาเหตุมาจากผู้บริหารและครู ปฐมวัยส่วนใหญ่ไม่ได้จบสาขาการศึกษาปฐมวัย แม้จะได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ทางการศึกษาปฐมวัยซึ่งเป็นเพียงความรู้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ทั่วไปที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มหรืออาจไม่รู้วิธีการนำปรัชญาหรือทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง กับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มไปประยุกต์ใช้ในการ ปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการและการเรียนรู้ ภาษา ความสนใจ ความต้องการและความสามารถของเด็กรายบุคคล อีกทั้งไม่รู้วิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ในการกระตุ้น ให้เด็กได้มีโอกาสเลือกในสิ่งที่เขาจะอ่านและเรื่องที่จะเขียน และเด็กมีอิสระในการทดลองเกี่ยวกับการใช้ภาษาในสถานการณ์ ที่มีการใช้ภาษาจริงที่แวดล้อมด้วยตัวหนังสือ (Cambourne, 1988, p.142) จึงเป็นการยากในการ ริเริ่มจัดกิจกรรมทางการอ่านเขียนที่เหมาะสมกับพัฒนา การทางภาษาแรกเริ่มของเด็กรายบุคคล ประการที่สองอาจมีสาเหตุมาจากความเชื่อว่าการสอนภาษาแบบเดิมโดยอาศัยการจำพยัญชนะ จำคำ และอ่านออกเสียงตัวพยัญชนะ จะช่วยให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรและเสียง รู้จักคำที่ประกอบด้วยตัวสะกด จะนำไปสู่การอ่านออกเขียนได้โดยง่ายสำหรับเด็กปฐมวัย ทำให้ไม่แน่ใจว่าการสอนให้เด็กรู้หนังสือขั้นต้นตามแนวการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการ (DAP) จะเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเด็กมากกว่าการสอนภาษาแบบเดิม

ประการต่อมาน่าจะมีสาเหตุมาจากทัศนคติของผู้ปกครองที่ต้องการให้สอนอ่านเขียนแบบเร่งรัดวิชาการเพื่อให้บุตรหลานสามารถสอบผ่านการคัดเลือกเข้าเรียนในสถานศึกษาที่ผู้ปกครองต้องการ ทำให้เกิดความกดดันต่อผู้บริหารและครูปฐมวัยในโรงเรียนที่ต้องจัดการเรียนรู้ทางภาษาแบบเดิมโดยเน้นเนื้อหาที่ใกล้เคียงกับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพ ของการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน จึงทำให้ผู้บริหารและครูปฐมวัยยังคงปฏิบัติไม่เหมาะสม ด้านการจัดกิจกรรมการอ่านเขียนที่เน้นเนื้อหา มากกว่าเน้นกระบวนการเป็นหลัก (Kostelnik, 1992, 17-23 อ้างถึงใน นกนตธรรมบรร, 2546, หน้า 21-23) ขอค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้อง กับงานวิจัยของ อรพรรณ บุตรกตัญญู (2542, หน้า 139) ที่ศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล พบว่า ผู้บริหารและครูที่มีความเข้าใจในระดับน้อยมีการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมคือมุ่งฝึกทักษะทางวิชาการเพื่อให้เด็กพร้อมก่อนขึ้นชั้นประถมศึกษา ปีที่ 1 และสอดคล้องกับแนวคิดของมิลล์ (Mills, 1999) ที่กล่าวว่าอุปสรรคที่ขัดขวางไม่ให้ผู้สอนเปลี่ยนแปลงการกระทำหรือริเริ่มลงมือปฏิบัติ ตามโปรแกรมการสอนให้เด็กรู้หนังสือ ได้แก่ การขาดแคลนแหล่งสนับสนุนการเรียนรู้ภาษา ความรู้สึกหรือความคิดเห็นในเชิงต่อต้านการ เปลี่ยนแปลง การขาดผู้ชี้แนะที่เชี่ยวชาญในเรื่อง ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงและความท้อแท้ในการค้นพบเพื่อแลกเปลี่ยนกับสิ่งที่ได้เรียนรู้

3. ความสัมพันธ์ของผู้บริหารและครูปฐมวัยเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนา การทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย

ผลการวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญ อาจกล่าวได้ว่าทั้งผู้บริหารและครูปฐมวัยมีความเข้าใจและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยเป็นไปในทิศทางเดียวกันน้อยมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ยกเว้นด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มและด้านการส่งเสริมความเข้าใจของผู้ปกครองในการปฏิบัติเหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่ม ซึ่งมีความสัมพันธ์กันน้อยมากในเชิงลบ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากความแตกต่างระหว่างผู้บริหารและครูปฐมวัยในด้านภูมิหลังทางการศึกษา ความรู้ความเข้าใจ และการตีความเกี่ยวกับภาษาแรกเริ่ม ความเชื่อและทัศนคติที่แตกต่างกันเกี่ยวกับหลักพัฒนาการทางภาษาและธรรมชาติการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัย ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มได้เช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการศึกษาของซันยุง (Sun-young, 1999) ที่พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความเชื่อและการปฏิบัติสามารถใช้สนับสนุนความเชื่อ และอธิบายเหตุผลการปฏิบัติได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมิทเชลล์และ โมดิกลิอานี (Mitchell & Modigliani, 1989, pp.14-15 cited in Hoot, Bartkowiak, & Goupil, 1989) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และการปฏิบัติตามแนว DAP ผลการวิจัยพบว่าครูปฐมวัยที่มีความรู้เกี่ยวกับ DAP ดำเนินงานจะไม่ปฏิบัติไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในทางตรงข้ามครูปฐมวัยที่มีความรู้เกี่ยวกับ DAP สูงมีแนวโน้มจะปฏิบัติเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ประกอบกับแนวคิดเกี่ยวกับเรื่อง DAP และภาษาแรกเริ่มสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เผยแพร่มากนักในประเทศไทย แม้จะมีการนำข้อมูลไปสอดแทรกอยู่ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 แต่ก็ไม่ได้ระบุ

ให้ผู้ให้หลักสูตรเข้าใจอย่างชัดเจนว่าการปฏิบัติในลักษณะใดที่เหมาะสมหรือไม่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จึงเป็นการยากที่ผู้บริหารและครูปฐมวัยจะเข้าใจได้ถูกต้องและสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นอาจทำให้ความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยมีความสอดคล้องกันน้อยมากหรือแทบไม่สอดคล้องกัน โดยเฉพาะ ด้านการประเมินพัฒนาการทางภาษาที่ผู้บริหารและครูปฐมวัยอาจมีมุมมองที่ต่างกันระหว่างการประเมิน โดยการทดสอบกับการประเมินตามสภาพจริง และการสื่อสารกับผู้ปกครองให้เข้าใจเกี่ยวกับการสอนภาษาแบบเดิมที่เร่งรัดอ่านเขียนกับการสอนภาษาแบบองค์รวมหรือแบบสมดุลที่เน้นกระบวนการมากกว่าเนื้อหาวิชาการ

จากข้อค้นพบของงานวิจัยในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับความเข้าใจและการปฏิบัติของผู้บริหารและครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้ทางภาษาแรกเริ่มในระดับปฐมวัยที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยซึ่งสามารถส่งผลต่อคุณภาพในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย ดังจะเห็นได้จากงานวิจัยเกี่ยวกับการประเมินการจัดการและพัฒนาลูกอายุ 3-5 ปี ที่พบว่าปัจจุบันนี้การบริหารและจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยคุณภาพในเรื่องการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยเนื่องจากเด็กเรียนรู้จากการท่องจำ อย่างเดียวและผู้สอนมุ่งเน้นเร่งสอนอ่านเขียนเพื่อให้ สอบเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยไม่ส่งเสริมให้เด็กคิดริเริ่มด้วยตนเอง (สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย, 2545, หน้า 8) อีกทั้งทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อ การเรียน ขาดความคิดริเริ่ม

ด้วยตนเอง เหนื่อยล้า เบื่อหน่าย การเคร่งครัด และคาดหวัง กับการเรียน ภาษาของเด็กมากเกินไป อาจเป็นสาเหตุสำคัญ ทำให้เด็กเกิดอาการ กลัวโรงเรียน รู้สึกเครียด ไม่มั่นใจ ซึ่งสอดคล้อง กับงานวิจัยของเบิร์ท ฮาร์ท ชาร์ลส์เวิร์ธ และเคริก (Burts, Hart, Charlesworth, and Kirk, 1990) ที่ศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมทางอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยที่เรียนโดยโปรแกรมการจัดการเรียนรู้แบบเดิมและโปรแกรมที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนว DAP ผลการวิจัย พบว่า เด็กที่เรียนเร่งรัดวิชาการแบบเดิมจะ แสดงความวิตกกังวลหรือมีความเครียด สูงกว่าเด็กที่เรียนโดยโปรแกรม การจัดการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนว DAP นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับรายงานวิจัยของ ชไวฮาร์ท และไวคาร์ท (Schweinhart & Weikart, 1988) ที่ระบุว่า เด็กที่ถูกเร่งเรียนอ่านเขียน เมื่อโตขึ้น จะมีปัญหาทางสังคมมากกว่าเด็กที่ไม่ถูกเร่งเรียน ดังนั้นนักวิชาการปฐมวัยและผู้ที่เกี่ยวข้องกับ เด็กปฐมวัยทุกฝ่ายควรตระหนักถึงความสำคัญ ของการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาทางภาษา แรกเริ่มและร่วมกันหาแนวทางแก้ไขอย่างเร่งด่วน อย่างจริงจังเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องในทิศทาง เดียวกัน การที่จะปฏิบัติได้เหมาะสมกับการพัฒนา ทางภาษาแรกเริ่มเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ ขององค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความเชื่อ ที่ตนสนใจและต้องการนำไปปฏิบัติ ความรู้ ความ เข้าใจในทฤษฎีเพื่อใช้อธิบายเหตุผลของการปฏิบัติ และสนับสนุนความเชื่อของตน และความสามารถ ในการปรับการสอนของตนด้วยความเชื่อมั่น (ภรณ์ คุรุรัตน์ และ วรนาท รักสกุลไทย, 2542, หน้า 3) ดังนั้นหากทุกฝ่ายมีความเชื่อ และเข้าใจ ตรงกันก็จะนำไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมโดยเฉพาะ ครูปฐมวัยซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการ

เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยหากสามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการสอนไปในแนวทางที่เหมาะสมกับ พัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัย และทำงานร่วมกันเป็นทีมเพื่อช่วยกันพัฒนาแนวทาง การสอนภาษาที่สอดคล้องกับการอ่านเขียน ขั้นต้นของเด็กปฐมวัยให้สอดคล้องกับบริบทของ สังคมวัฒนธรรมไทยที่เด็กอาศัยอยู่เพื่อให้เด็ก เรียนรู้ภาษาอย่างมีความหมายซึ่งจะนำไปสู่ความ เข้าใจระดับนามธรรมอันเป็นพื้นฐานสำคัญใน การเรียนรู้สาระสำคัญอื่น ๆ ในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตลอดจนระดับ อุดมศึกษาซึ่งจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาคุณภาพ ทางการศึกษาของไทยต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการ ปฏิบัติที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับการพัฒนา ทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยและวิจัยเชิงพัฒนา รูปแบบการสอนภาษาแบบสอดคล้องตามแนว DAP ที่ผสมผสานแนวคิดในการสอนภาษาที่สัมพันธ์ กับลักษณะหน้าที่ของภาษาและการสอน ทักษะย่อยทางภาษาเข้าด้วยกันสำหรับเด็กปฐมวัย ในช่วงอายุต่าง ๆ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อ ศึกษาความเชื่อ ความเข้าใจ และการปฏิบัติของ ผู้บริหารและครูทั้งในระดับปฐมวัยและประถมศึกษา ปีที่ 1 ที่เหมาะสมกับการพัฒนาทางภาษาแรกเริ่ม ของเด็กปฐมวัยในประเด็นหลักทุกด้านภายในบริบท ของสถานการณ์ที่เป็นธรรมชาติ เพื่อค้นหา ข้อเท็จจริงหรือปัจจัยที่เป็นสาเหตุของปัญหาที่ทำให้ ผู้บริหารและครูปฏิบัติไม่เหมาะสมกับการพัฒนา ทางภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยและแนวทางในการ แก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพของการจัดการศึกษา ปฐมวัยให้เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กทุกด้าน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการเผยแพร่ความรู้และสร้างความเข้าใจสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษา โดยจัดทำคู่มือการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงอายุควบคู่กันไปจะทำให้ผู้ใช้หลักสูตรมีความเข้าใจในหลักการ และแนวปฏิบัติตลอดจนสามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัย ของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทย ให้ผลิตบัณฑิตสาขาการศึกษาปฐมวัยที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถตัดสินใจเลือกปฏิบัติในสิ่งที่เหมาะสมกับพัฒนาการการเรียนรู้หนังสือขั้นต้นสำหรับเด็กปฐมวัย และสามารถชี้แนะและปรับเปลี่ยนทัศนคติที่ถูกต้องของผู้ปกครองเกี่ยวกับการสอนภาษาแก่บุตรหลาน

เอกสารอ้างอิง

- นภเนตร ธรรมบวร. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญบง ดันดวงศ์. (2537). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการปฐมวัยศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา, หน่วยที่ 2 เล่มที่ 1*. นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ภรณี คุรุรัตน์ และวรนาท รักสกุลไทย. (2542). *กระบวนการทัศน์ใหม่ของการศึกษาปฐมวัย ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เรื่องการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. (หน้า 3). วันที่ค้นข้อมูล 10 มีนาคม 2551, เข้าถึงได้จาก <http://www.onec.go.th/publication>.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. (2547). *รายงานการติดตามและประเมินสถานภาพการดำเนินงานเกี่ยวกับนโยบายว่าด้วยการรับนักเรียนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว. กระทรวงศึกษาธิการ. หน้า 120.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. (2547). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี)*. กรุงเทพมหานคร: คุรุสภาลาดพร้าว.

- สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. (2545). สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545–2549 วันที่ค้นข้อมูล 30 มีนาคม 2551, เข้าถึงได้จาก /4506001/tip05.pdf.
- อรพรรณ บุตรกัตัญญ. (2542). การศึกษาความเข้าใจของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการปฏิบัติที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการศึกษาปฐมวัย, ภาควิชาประถมศึกษา, คณะครุศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bredekamp, S., & Copple, C. (Eds.). (1997). *Developmentally appropriate practice in early childhood programs* (Rev. ed.): Washington DC: National Association for the Education of Young Children.
- Bredekamp, S., and Copple, C., (2006). *Basic of developmentally appropriate practices: An introduction for teachers of children 3 to 6*. Washington, DC; NAEYC. pp. 31-40.
- Burts, D. Hart, C., Charlesworth, R. and Kirk, L., (1990). A comparison of frequencies of stress behaviors observed in kindergarten children in classroom with developmentally appropriate versus developmentally inappropriate instructional practices. *Early Childhood Research Quarterly*, 5(3), 407-423. (Eric Document Reproduction Service No. EJ 421 825).
- Cambourne, B. (1988). *The whole story: Natural Learning and the acquisition of literacy in the classroom*. Auckland, New Zealand: Ashton Scholastic., p.142.
- Goodman, Y. (1980). The Roots of literacy. In Douglass (ed.), *Claremont Reading Conference Forty Fourth Yearbook*. Claremont, CA: The Claremont Reading Conference.
- Hall, N., Larson, J. and Marsh, J. (Ed.). (2003). *Handbook of early childhood literacy*. London: Sage Publication Ltd.
- Hoot, J.L., Bartkowiak, E. T., and Goupil, M.A. (1989). Educator beliefs regarding developmentally appropriate preschool programming. [Abstract]. Educational resources information center, State University of New York at Buffalo, Research Report No. 143, 14-15.
- Krejcie R. & Morgan D. (1970) Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological measurement*, 30,3, pp.607-610.
- McGee, L.M., and Richgels, D.J. (1996). *Literacy's beginnings: Supporting young readers and writers* (2nd ed.) Boston: Allyn and Bacon.
- Mills (1999). Critical Issue: Monitoring the school literacy program in Johnson, D. and Foertsch, M., 2000. *North Central Regional Educational Laboratory*. IL., p.11. Also available online: <http://www.ncrel.org/sdrs/areas/issues/content/cntareas/reading/li700.htm>.

- National Association for the Education of Young Children (NAEYC), & International Reading Association (IRA). (1998). *Learning to read and write: developmentally appropriate practices for young children*. Joint Position Statement. Washington, DC; NAEYC. Also available online: www-naeyc.org/about/positions/pdf/PSREAD98.pdf.
- Piaget, S. (1962). *The Language and Thoughts of the Child*. Trans. M. Gabain. Cleveland, OH: Meridian.
- Razfar, A. and Gutierrez, K. (2003). Reconceptualizing early childhood literacy: The sociocultural influence. In Hall, Larson, & Marsh (Eds.), *Handbook of Early Childhood Literacy* (p.38). London: Sage Publications Ltd.
- Schweinhart, L. & Weikart, D. (1988). Special Issue: Early Childhood Programs in Public Schools. *The Elementary School Journal*, Vol. 89, No. 2, (Nov., 1988), pp. 212-225.
- Street, B. (2003). What's new in New Literacy Studies?; Critical approaches to literacy in theory and practice. *Comparative Education*. Vol.5 (2). May 12, pp.77-79.
- Sun-young, K. Measuring the Developmentally Appropriateness of Koeran. *Early Childhood Teachers*. Beliefs and Practices Comparing Child Center with Kindergarten. OMEP World Conference, 1999.
- Ure, C. and Raban, B. (2001). Teachers' beliefs and understandings of literacy in the pre-school: Preschool literacy project stage 1. *Early Childhood*, Vol. 2, No. 2, pp. 157- 168 .
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher psychological Processes*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

